

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα, 9/8/2024
Αρ. πρωτ.: 731/219832

ΠΡΟΣ:

Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: ΩΣ Π.Α.

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. πρωτ. 2290/24-7-2024 Αναφορά

Σχετικά με την ανωτέρω Αναφορά που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Ν. Μηταράκης**, για τα θέματα της αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σας πληροφορούμε τα εξής:

Α) ΤΕΛΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ

Τα λιμενικά τέλη και ο φόρος επιτηδεύματος ανήκουν στις αρμοδιότητες των Υπουργείων Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής και Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, αντίστοιχα.

Αναφέρεται ότι με το άρθρο 57 του ν.4646/2019 (Α'201), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (άρθρο 8 του ν.5000/2022 - Α'226), επιβλήθηκε τέλος υπέρ του Δημοσίου, μεταξύ άλλων κατηγοριών σκαφών, και σε όλα τα υπό ελληνική σημαία αλιευτικά πλοία και πλοiάρια. Στη συνέχεια, και βάσει των διατάξεων του άρθρου 57 του ανωτέρω νόμου, εκδόθηκε η υπ' αριθ. Α.1201/2020 Κοινή Υπουργική Απόφαση Οικονομικών, Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (Β'3860), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει [υπ' αριθ. Α.1192/19.8.2021 ΚΥΑ (Β'3869)], με επισπεύδουσα την Ανώτατη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), με την οποία καθορίστηκαν ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης τέλους ρυμουλκών και αλιευτικών πλοίων, καθώς και τα δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με αυτή.

Τα θέματα της ερασιτεχνικής αλιείας, γενικότερα, μελετώνται, προκειμένου να ρυθμιστούν.

Β) ΖΗΜΙΕΣ

Στον ειδικό στόχο 1.6 (Συμβολή στην προστασία και στην αποκατάσταση της υδρόβιας βιοποικιλότητας και των υδρόβιων οικοσυστημάτων) του Προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» (ΠΑΛΥΘ) 2021-2027, που υλοποιείται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1139 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), προβλέπονται, μεταξύ άλλων, δράσεις για την κάλυψη ζημιών/καταστροφών που προκαλούν τα προστατευόμενα είδη στους αλιείς (αλιευτικά εργαλεία-αλιεύματα).

Η ενεργοποίηση των ανωτέρω δράσεων θα είναι δυνατή μετά την ολοκλήρωση των απαιτούμενων προπαρασκευαστικών ενεργειών (εξειδίκευση, κριτήρια επιλογής πράξεων, μεθοδολογία υπολογισμού του ύψους αποζημίωσης, έκδοση του σχετικού θεσμικού πλαισίου για τις προϋποθέσεις, τις διαδικασίες, τους όρους, τα όργανα και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με τη διαχείριση, τον έλεγχο και την υλοποίηση των δράσεων).

Ειδικότερα, όσον αφορά στη δράση για την κάλυψη ζημιών/καταστροφών που προκαλούν τα προστατευόμενα είδη στους αλιείς (αλιευτικά εργαλεία-αλιεύματα), η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) του Προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» (ΠΑΛΥΘ) 2021-2027 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει ήδη προετοιμάσει τη σχετική εξειδίκευση, καθώς και τη μεθοδολογία υπολογισμού της αποζημίωσης. Σύμφωνα με το σχέδιο της εξειδίκευσης:

- Με τη «Δράση 1.6.2 - Αποζημίωση στα αλιευτικά σκάφη της παράκτιας αλιείας για την καταστροφή αλιευτικών εργαλείων και την απώλεια παραγωγής από θαλάσσια προστατευόμενα είδη», στηρίζονται οι αλιείς της παράκτιας αλιείας που έχουν υποστεί ζημιές και καταστροφές στα αλιευτικά τους εργαλεία (δίχτυα), αλλά και στα αλιεύματα από τα προστατευόμενα είδη, κατά την άσκηση της αλιευτικής τους δραστηριότητας. Με την υλοποίηση της δράσης αυτής, παρέχεται αποζημίωση στους ιδιοκτήτες αλιευτικών σκαφών της παράκτιας αλιείας, με σκοπό την κάλυψη της προκληθείσας οικονομικής ζημίας από την καταστροφή των αλιευτικών εργαλείων και της απώλειας παραγωγής από τα θαλάσσια προστατευόμενα είδη.

- Το ύψος της αποζημίωσης θα υπολογίζεται εφαρμόζοντας συγκεκριμένη μεθοδολογία, η οποία θα βασίζεται σε στοιχεία των ετήσιων εκθέσεων του αλιευτικού στόλου που έχουν υποβληθεί στην ΕΕ έως σήμερα από τη χώρα μας, καθώς και των ετήσιων εκθέσεων συλλογής δεδομένων, και σε στοιχεία και αποτελέσματα σχετικού προγράμματος με τίτλο «Αντιμετωπίζοντας την αλληλεπίδραση μεταξύ μικρής παράκτιας αλιείας και θαλάσσιας μεγαπανίδας στην Ελλάδα», που υλοποιήθηκε υπό τον συντονισμό του WWF Ελλάς, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ιχθυολογίας του Τμήματος Βιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) και το Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων και Εσωτερικών Υδάτων του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ).

- Η οικονομική ζημία που υφίσταται έκαστο αλιευτικό σκάφος παράκτιας αλιείας από τα θαλάσσια προστατευόμενα είδη, λόγω της καταστροφής αλιευτικών εργαλείων (διχτύων) και της απώλειας παραγωγής, αποτελεί συνάρτηση των παρακάτω παραμέτρων:

- ο του πλήθους των ημερών άσκησης αλιευτικής δραστηριότητας,
- ο του μέσου μήκους διχτύων που χρησιμοποιήθηκε ανά αλιευτική προσπάθεια,
- ο της συχνότητας εμφάνισης ζημίας από θαλάσσια προστατευόμενα είδη στα αλιευτικά εργαλεία ανά αλιευτική προσπάθεια,
- ο της μέσης έκτασης της ζημίας από θαλάσσια προστατευόμενα είδη στα αλιευτικά εργαλεία επί του μήκους των εργαλείων ανά αλιευτική προσπάθεια,
- ο του μέσου κόστους αγοράς υλικών για την αποκατάσταση των κατεστραμμένων εργαλείων (διχτύων) ανά μέτρο,
- ο της συχνότητας εμφάνισης ζημίας από θαλάσσια προστατευόμενα είδη στο αλιεύμα ανά αλιευτική προσπάθεια, καθώς και
- ο του μέσου κόστους ζημίας από θαλάσσια προστατευόμενα είδη στο αλιεύμα ανά αλιευτική προσπάθεια ανά μέτρο αλιευτικού εργαλείου.

Η δράση 1.6.2 θα αφορά στο σύνολο της Επικράτειας.

Γ) ΑΝΙΣΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ο έλεγχος των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα εθνικά ύδατα εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Η Γενική Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, επανειλημμένα και σε όλα τα επίπεδα, τόσο ενωσιακό όσο και Διεθνών Οργανισμών, θέτει το θέμα των προκλήσεων και παραβιάσεων από αλιευτικά σκάφη τρίτων χωρών στα χωρικά μας ύδατα, αλλά και των κανόνων της υπεύθυνης αλιείας, αιτούμενη ανάληψη σχετικής δράσης στο πλαίσιο της νομιμότητας.

Επιπλέον η ως άνω Γενική Διεύθυνση Αλιείας, σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Εξωτερικών και Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε τακτά χρονικά διαστήματα, στοιχεία αναφορικά με τις διοπτεύσεις αλιευτικών σκαφών τρίτων χωρών σε ελληνικά χωρικά ύδατα, που πραγματοποιούνται από σκάφη της Ελληνικής Ακτοφυλακής και της FRONTEX. Για το θέμα αυτό υπάρχει σχετική συνεργασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τις συναρμόδιες ελληνικές αρχές. Επισημαίνεται ότι η ανωτέρω διαδικασία έχει τον χαρακτήρα του απόρρητου.

Δ) ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΚΑΙ ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ

Το θεσμικό πλαίσιο ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων (ΥΑΠ) για τη χώρα μας είναι ο ν.4964/2020 (Α'150) και ειδικότερα το Κεφ. Η' «Πλαίσιο Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων» (άρθρα 65-80). Ένα βήμα επί της διαδικασίας Ανάπτυξης ΥΑΠ, είναι η εκπόνηση Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), με σκοπό τον καθορισμό της θέσης των πάρκων, τη θαλάσσια έκταση που καταλαμβάνουν και τη μέγιστη εγκατεστημένη ισχύ τους.

Το αντικείμενο των ΥΑΠ δεν αποτελεί άμεσο αντικείμενο της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία, όμως, εμπλέκεται ως συναρμόδια στο στάδιο έκδοσης Κοινής Υπουργικής Απόφασης και ΣΜΠΕ (άρθρο 79), για την αποφυγή των επιπτώσεων στην αλιεία και το θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και στον μετριασμό των επιπτώσεων από την εγκατάστασή τους στους αλιείς.

Με το υπ' αριθμ. 3694/291438/17-12-2021 έγγραφό της, η Γενική Διεύθυνση Αλιείας (ΓΔΑ), μετά από σχετικό αίτημα της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, απέστειλε την κατ' αρχήν πρότασή της για την επιλογή περιοχών ανάπτυξης ΥΑΠ, με γνώμονα την απρόσκοπτη διεξαγωγή της αλιευτικής δραστηριότητας, επισημαίνοντας ότι πρέπει να συνεκτιμηθούν όλα τα επιμέρους τοπικά στοιχεία, προκειμένου να μειωθούν ενδεχόμενες συγκρούσεις μεταξύ των ΥΑΠ και της επαγγελματικής αλιείας, με απώτερο σκοπό την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του αλιευτικού κλάδου, συμπεριλαμβανομένων και των υδατοκαλλιέργειών, της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των επηρεαζόμενων τοπικών κοινωνιών.

Στη συνέχεια, η ΓΔΑ, μετά από συνάντηση με την Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων (ΕΔΕΥΕΠ-άρθρο 66 του ανωτέρω αναφερομένου νόμου) και επιστολή που ακολούθησε εκ μέρους της δεύτερης, με το υπ' αριθμ. 1569/176059/12-07-2023 έγγραφό της, επανήλθε με απόψεις για την επιλογή περιοχών για ανάπτυξη ΥΑΠ, με πρωταρχικό γνώμονα την απρόσκοπτη συνέχεια διενέργειας της αλιευτικής δραστηριότητας.

Επισημαίνουμε ότι, σε κάθε περίπτωση, η χρήση της θάλασσας εντός της οποίας θα αναπτυχθούν ΥΑΠ για την παραγωγή ενέργειας, απαιτεί κατάλληλο σχεδιασμό και προσεκτική χωροθέτηση, που θα λαμβάνει υπόψη τη συμβατότητα της σχεδιαζόμενης ανάπτυξης με υφιστάμενες ή μελλοντικές χρήσεις της ευρύτερης περιοχής, την ενδεχόμενη συμπληρωματικότητά της με άλλες χρήσεις και δραστηριότητες, αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής ανάπτυξης των ΥΠΑ και της ευρύτερης περιοχής.

Ενημερωτικά, αναφέρεται ότι η ΓΔΑ βρίσκεται στο στάδιο αξιολόγησης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης των ΥΑΠ, που έχει αποσταλεί από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, προκειμένου να εκφέρει τις απόψεις της.

Ε) ΠΑΛΥΘ 2021-2027

Η υλοποίηση του Προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» (ΠΑΛΥΘ) 2021-2027 ξεκίνησε μετά την έγκρισή του από την Ε. Επιτροπή στις 30.11.2022, με την έκδοση προσκλήσεων σύμφωνα με τον χρονοπρογραμματισμό που ανακοινώνεται τρεις φορές ανά έτος.

Η ενεργοποίηση των δράσεων στο πλαίσιο του ΠΑΛΥΘ είναι δυνατή μετά την ολοκλήρωση των απαιτούμενων προπαρασκευαστικών ενεργειών (έκδοση θεσμικού πλαισίου, εξειδίκευση των δράσεων, έγκριση κριτηρίων επιλογής κ.λπ.).

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 1 «Πρωώθηση της βιώσιμης αλιείας και της αποκατάστασης και διατήρησης των υδάτινων βιολογικών πόρων», έχουν ήδη εκδοθεί προσκλήσεις και έχουν γίνει αντίστοιχες εντάξεις πράξεων που εξυπηρετούν τον τομέα της αλιείας (συλλογή αλιευτικών δεδομένων, έργα σε λιμνοθάλασσες, πράξεις για τον έλεγχο της αλιείας, αλιευτικοί λιμένες, τόποι εκφόρτωσης, ιχθυόσκαλες και καταφύγια).

Για τη στήριξη των αλιέων και εκτός της προαναφερθείσας δράσης για την κάλυψη των ζημιών από τα προστατευόμενα είδη, στο ΠΑΛΥΘ προβλέπονται και οι δράσεις που αναφέρονται στο ερώτημα και συγκεκριμένα:

➤ Στον ειδικό στόχο 1.1 (Ενίσχυση των οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων αλιευτικών δραστηριοτήτων):

- επενδύσεις στα αλιευτικά σκάφη χωρίς να αυξάνεται η αλιευτική τους ικανότητα, με σκοπό τη βελτίωση πλοήγησης ή ελέγχου της μηχανής, τη βελτίωση της ποιότητας και υγιεινής των αλιευμάτων, την ασφάλεια και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας

- βελτίωση της επιλεκτικότητας των χρησιμοποιούμενων αλιευτικών εργαλείων που θα περιορίζουν τις επιπτώσεις στο οικοσύστημα και ενθάρρυνση της χρήσης τεχνικών αλιείας χαμηλού αντικτύπου.

➤ Στον ειδικό στόχο 1.3. (Πρώθηση της προσαρμογής της αλιευτικής ικανότητας στις αλιευτικές δυνατότητες σε περιπτώσεις οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων και συμβολή στην επίτευξη δίκαιου βιοτικού επιπέδου σε περιπτώσεις προσωρινής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων):

- η εφαρμογή προγραμμάτων οριστικής παύσης αλιευτικών δραστηριοτήτων. Η οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων θα ευθυγραμμίζεται πλήρως με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 20 του Κανονισμού του ΕΤΘΑΥ [Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1139/2021] και θα εφαρμοστεί σε τμήματα του στόλου στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ισορροπία μεταξύ αλιευτικής ικανότητας και διαθέσιμων αλιευτικών δυνατοτήτων και μόνο εφόσον προβλέπεται ως εργαλείο σχετικού σχεδίου δράσης. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η οριστική παύση θα εφαρμοστεί σε αλιευτικά σκάφη που στοχεύουν είδη για τα οποία ο δείκτης μέγιστης βιώσιμης απόδοσης δεν είναι εντός προβλεπόμενων ορίων, όπως προκύπτει από τις ετήσιες εκθέσεις στόλου και δεν θα αποτελεί κύριο μέτρο στην επίτευξη ισορροπίας αλλά συμπληρωματικό του μέτρου της προσωρινής παύσης, γεγονός που αιτιολογεί και τον στόχο του ΠΑΛΥΘ (οριστική παύση 70 σκαφών).

ΣΤ) ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΟ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟ

Επισπεύδον Υπουργείο για το Μεταφορικό Ισοδύναμο είναι το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :

1. Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κ. Ν. Μηταράκη